

Förvaltningsrätten i Linköping
Box 406
581 04 Linköping

Målnr 7955/11, 8015/11, 8018-8019/11, 8022-8023/11

Fortum Distribution AB ("Fortum")./. Energimarknadsinspektionen ("Ei")

Ei, som har beretts tillfälle att komplettera sin talan i rubricerade mål samt förelagts att lämna vissa uppgifter inför den muntliga förhandlingen, inkommer med följande yttrande.

Fortums yrkanden och Ei:s inställning

Nedan anges hur Fortum redovisat sina yrkanden och den inställning som Ei har för varje yrkande.

Fortum har i första hand yrkat enligt följande;

- (i) Att intäktsramen för perioden 2012-2015 ska fastställas till de yrkade beloppen för respektive redovisningsenhet.

Ei bestrider yrkandet, dock medges förutom beträffande redovisningsenheten RER00259 att de opåverkbara löpande kostnaderna under tillsynsperioden och nettoinvesteringar under tillsynsperioden i sin helhet ska ingå i intäktsramen under den första tillsynsperioden 2012-2015.¹

- (ii) Att den justering av intäktsramarna som ska ske vid tillsynsperiodens slut ska göras utan hänsyn till hur intäktsramarna förhåller sig till historiska intäkter, dvs. utan tillämpning av övergångsregeln.

Ei bestrider yrkandet för samtliga redovisningsenheter, se dock medgivande under punkten (i), förutom för redovisningsenheten RER00259 då Ei medger yrkandet.

¹ Förtydligande av Ei:s inställning. Ei bestrider att intäktsramen ska fastställas till de yrkade beloppen. Grunden för bestridandet är dock olika beträffande de olika redovisningsenheterna. Beträffande redovisningsenheterna med målnummer 7955-11, 8015-11, 8019-11, 8022-11 och 8023-11 bestrids yrkandena på den grunden att Ei anser att övergångsperioden ska tillämpas. Beträffande redovisningsenheten RER00259 med målnummer 8018-11 bestrids yrkandet eftersom Ei anser att den reala kalkylräntan före skatt i beräkningen av intäktsramen ska vara 5,2 procent. Ei har inte tillämpat övergångsregeln beträffande redovisningsenheten RER00259 med målnummer 8018-11. Ei:s medgivanden omfattar därför inte denna redovisningsenhet.

I andra hand har Fortum yrkat att förvaltningsrätten ska undanröja Ei:s beslut och återförvisa ärendena till Ei för förnyad prövning, med fastställande av följande utgångspunkter för beräkning av intäktsramarna för tillsynsperioden 2012-2015.

- a) Beräkningen av rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten (kapitalbas) ska ske med en real kalkylränta före skatt om 6,6 procent.

Ei bestrider yrkandet och vidhåller att den reala kalkylräntan före skatt i beräkningen av intäktsramen ska vara 5,2 procent.

- b) Någon begränsning av intäktsramarna beroende på hur de förhåller sig till historiska intäkter ska inte ske och inte heller ska någon annan övergångsregel tillämpas.

Ei bestrider yrkandet för samtliga redovisningsenheter förutom för redovisningsenhet RER00259 där yrkandet medges. Dock medges en justering av metoden på sätt som angetts i anslutning till första hands yrkandet (i).

- c) Konverteringen av kapitalkostnader för anläggningar som inte ingår i kapitalbasen till löpande kostnader ska ske med en ränta om 8,69 procent.

Ei bestrider yrkandet och vidhåller att räntan vid beräkningen av intäktsramen ska vara 4,83 procent.

- d) Kapitalkostnader och opåverkbara löpande kostnader ska ökas med vissa angivna belopp jämfört med utgångspunkterna i Ei:s beslut (belopp i SEK i 2010 års prisnivå).

Ei bestrider yrkandet beträffande REL00860 om att kapitalkostnaden ökar med 227 000 kr i 2010 års prisnivå men vitsordar i och för sig att kapitalbasens värde ökar med 794 000 kr. Ei vitsordar vidare att kapitalkostnaden vid beräkning med schablonmetoden ökar till 190 187 kr.

Ei medger att den löpande opåverkbara kostnaden avseende REL00861 ökas med 134 822 tkr.

Ei noterar att den opåverkbara löpande kostnaden om medgivna 52 000 tkr för REL00884 (Lokalnät Storstockholm) numer är otvistig.

Ei överlämnar åt förvaltningsdomstolen att avgöra om målen ska återförvisas till Ei för förnyad handläggning för fastställande av intäktsramen för perioden 2012-2015 eller om beräkningen ska ske inom ramen för domstolsprocessen.

Datum
2013-09-12

Fortum har vidare yrkat följande. För det fall förvaltningsrätten inte skulle bifalla Fortums yrkande under b) ovan ska förvaltningsrätten, i tillägg till vad som ovan angivits, fastställa följande utgångspunkter för besluten om intäktsramar för tillsynsperioden 2012-2015.

- (i) Fortum ska vid beräkning av intäktsramarna få full ersättning för opåverkbara löpande kostnader.

Ei medger yrkandet.

- (ii) De historiska intäkterna ska ökas med vissa av Fortum angivna belopp jämfört med utgångspunkterna i Ei:s beslut.

Ei medger yrkandet.

- (iii) Uppräkning av de historiska intäkterna ska ske med samma utgångspunkter som Ei i besluten har angivit ska tillämpas för uppräkning av ingående poster beräknade enligt schablonmetoden i samband med justeringen vid tillsynsperiodens slut. Enligt förtydligande innebär yrkandet att:

Opåverkbara löpande kostnader ska uppräknas i förhållande till verklig kostnadsutveckling och ska därmed inte vara föremål för indexberäkning.

Uppräkning av de historiska intäkterna och de verkliga intäkterna ska ske med tillämpning av de index som används för uppräkning av ingående poster beräknade enligt schablonmetoden i samband med justeringen vid tillsynsperiodens slut. Faktorprisindex för elnätsföretag ska således inte användas.

Ei bestriider Fortums yrkande att löpande opåverkbara kostnader inte ska indexeras.

Ei yrkar att yrkandet avseende indexering av verkliga intäkter ska avvisas. I andra hand bestriider Ei yrkandet och yrkar för egen del att förvaltningsrätten fastställer att indexering ska ske genom att de totala intäkterna indexeras med FPI elnätsverksamhet.

Ei medger att intäkterna för åren 2006-2009 prisjusteras till 2015 års prisnivå efter tillsynsperiodens slut med index FPI för elnätsföretag men bestriider att det ska göras utifrån yrkade principer.

- (iv) Vid den justering som ska ske efter tillsynsperiodens slut ska de historiska intäkterna räknas upp till samma års prisnivå som övriga poster, varvid de principer som angivits i (iii) ovan ska tillämpas.

Ei medger att intäkterna för åren 2006-2009 prisjusteras till 2015 års prisnivå efter tillsynsperiodens slut med index FPI för elnätsföretag men bestrider att det ska göras utifrån yrkade principer enligt (iii).

Fortums alternativa andrahandsyrkanden.

För det fall förvaltningsdomstolen inte skulle bifalla Fortums yrkanden under b) ovan yrkar Fortum att förvaltningsrätten fastställer att övergångsregeln i vart fall inte ska tillämpas för de kapitalkostnader som beräknas på Fortums nuanskaffningsvärde för investeringar under perioden 2012-2015 utan avdrag för utrangeringar. Detsamma ska gälla avseende investeringar som gjorts under 2011.

Ei bestrider yrkandet men medger att de kapitalkostnader som beräknas av Ei på nätföretagets nuanskaffningsvärde för investeringar minus utrangeringar under tillsynsperioden, den 30 juni 2011 – 30 juni 2015, i sin helhet ska ingå i intäktsramen under den första tillsynsperioden 2012-2015.

Grunder och utveckling av talan

Ei vidhåller de grunder och den utveckling av talan som framgår av Ei:s tidigare yttranden av den 28 november 2012 i målen med följande tillägg och förtydliganden.

Den huvudsakliga grunden för Ei:s inställning i målen är att de beviljade intäktsramarna, med beaktande av Ei:s medgivanden, täcker nätföretagets skäliga kostnader för att bedriva nätverksamhet under tillsynsperioden samt ger en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten.

Indexering

Inledningsvis noterar Ei att Fortum har invändningar mot användningen av index i flera delar av regleringen. Fortums yrkande under punkten (iii) innefattar bl.a. indexering av verkliga intäkter vid avstämningen av intäktsramen. Detta är dock enligt Ei:s uppfattning inte en del av de nu överklagade besluten om fastställande av intäktsramar. Frågan om hur denna indexering ska göras vid avstämningen kan således enligt Ei inte bli föremål för prövning i de nu aktuella målen. Indexering av verkliga intäkter påverkar inte själva intäktsramen för perioden 2012-2015. Mot bakgrund härav yrkar Ei att Fortums yrkande i denna del ska avvisas. Om förvaltningsrätten anser att frågan om indexering av verkliga intäkter är en del av besluten om fastställande av intäktsramar bestrider Ei Fortums yrkande och yrkar för egen del att förvaltningsrätten fastställer att indexering ska ske med FPI elnätsverksamhet. Skälen till Ei:s inställning i denna del är desamma som skälen för att Ei anser att detta index ska användas vid indexering av historiska intäkter (se nedan).

Vad gäller indexering av historiska intäkter vill Ei utöver vad som tidigare anförts framföra följande.

Fortums uppfattning är att de historiska intäkterna inte kan indexeras med det generella FPI elnätsverksamhet bl.a. eftersom detta index påverkas av FPI för opåverkbara kostnader. Ei:s medgivanden i målen innebär visserligen att intäkter motsvarande de opåverkbara kostnaderna har tagits bort vid beräkningen av historiska intäkter. Den intäktsmassa som kvarstår är dock enligt Ei fortfarande en "blandad intäktspost" och bör därför indexeras med ett generellt index.

När Ei beräknar en skälig intäktsram för elnätsföretagen används en metod där tre olika kostnadsslag beräknas. Dessa tre olika kostnader ska totalt motsvara en skälig intäktsnivå för att företagen ska kunna bedriva elnätsverksamhet. Det finns inga krav på att företagets fördelning av intäkter ska motsvara fördelningen mellan kostnadsslagen enligt beräkningen som legat till grund för beslutet om intäktsram. Kravet är istället endast att intäkterna ska överensstämja på en total nivå. De totala intäkterna får alltså inte överstiga den totala intäktsramen. Ei ser därför ingen anledning att dela upp intäkterna i motsvarande kostnadsslag som används vid beräkning av intäktsramarna. Det är mot bakgrund av detta också naturligt att vid indexering tillämpa ett generellt index i enlighet med Ei:s redovisade inställning. Att vissa obalanser kan uppstå vid användning av index är oundvikligt. Detta gäller oavsett vilka index som används.

Fortum har också yrkat att opåverkbara kostnader inte ska indexeras utan "uppräknas i förhållande till verklig kostnadsutveckling". Ei anser att samtliga kostnadsslag som ingår i beräkningen av intäktsramen bör hanteras på ett likartat sätt. Det saknas anledning att i detta hänseende hantera opåverkbara kostnader på annat sätt än exempelvis kapitalkostnader. Opåverkbara kostnader ska därför enligt Ei indexeras med delindex FPI opåverkbara kostnader.

Här kan tilläggas att de metoder som klaganden förespråkar för hantering av intäkter och kostnader i praktiken får till effekt att varje företag får tre intäktsramar. En intäktsram för varje kostnadsslag som sedan ska stämmas av mot intäkter som då också måste hänföras till respektive kostnadsslag. Detta är inte avsikten med regleringen.

Det index som använts, Index FPI för elnätsverksamhet, är framtaget av SCB och avser att specifikt spegla den generella prisutvecklingen i elnätsverksamheten. Detta är skälet till att Ei anser att just det indexet, och inte exempelvis KPI, ska användas. De invändningar som Fortum anfört mot användningen av FPI elnätsverksamhet avser framförallt indexet som sådant och dess beräkningsgrunder, inte att det utgör ett generellt index. Det saknas enligt Ei grund för förvaltningsrätten att underkänna användningen av indexet FPI för elnätsföretag.

Effekten av företagets huvudyrkande

Effekten av en "ren" tillämpning av den s.k. schablonmetoden på sätt som klagandena yrkar i första hand, dvs. utan användande av den s.k. övergångsperioden, skulle bli att företagen kan öka sina intäkter, genom höjning av nätavgifter, under tillsynsperioden med sammanlagt 47 miljarder.² Detta är enligt Ei såväl oskäligt som orimligt i den

² Se bilaga 4 till Ei:s beslut om intäktsramar för närmare uppgifter om denna beräkning.

Datum
2013-09-12

mening som anges i ellagen 5 kap 6 §. För att åskådliggöra vad effekten kan bli om förvaltningsrätten bifaller klagandenas huvudyrkanden har Ei gjort ett antal beräkningar som bifogas i form av tabeller och figurer, bilaga 1. Vad tabellerna avser visa och hur beräkningarna har gjorts framgår av bilagan. Här ska särskilt noteras att den generella metod som förvaltningsrätten fastslår ska tillämpas indirekt blir tillämplar för alla nätföretag som så vill i enlighet med vad som anges i 5 kap. 15 § ellagen.

Skriftlig bevisning (sakkunnigutlåtanden m.m.)

Ei åberopar bifogade sakkunnigutlåtanden från professorn vid Lunds Universitet Stefan Yard, bilaga 2, och adjungerade professorn vid Handelshögskolan i Stockholm Jan Bergstrand, bilaga 3.

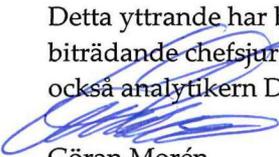
Utlåtandena åberopas till styrkande av att de beviljade intäktsramarna, med beaktande av Ei:s medgivanden, täcker nätföretagets skäliga kostnader för att bedriva nätverksamhet under tillsynsperioden samt ger en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten.

Den muntliga förhandlingen

Ei avser att vid den muntliga förhandlingen använda dator och storbildsskärm.

Vid den muntliga förhandlingen kommer Ei att företrädas av ombuden advokaterna Jörgen Larsson och Tobias Bengtsson samt jur.kand Ida Svensson (förutom mål 7940-11 och 7995-11). Därutöver kommer analytikerna Linda Werther och Dennis Jonsson, båda anställda vid Ei, att företräda Ei. Chefsjuristen Göran Morén och biträdande chefsjuristen Hanna Abrahamsson kommer också att närvara. Fullmakt för ombuden att företräda Ei i målen liksom delegation för berörda anställda att företräda Ei vid den muntliga förhandlingen bifogas. Chefsjuristens rätt att företräda Ei framgår av Ei:s arbetsordning.

Detta yttrande har beslutats av chefsjuristen Göran Morén. Föredragande har varit biträdande chefsjuristen Hanna Abrahamsson. Vid den slutliga handläggningen har också analytikern Dennis Jonsson deltagit.

Göran Morén

Hanna Abrahamsson

Bilagor

1. Elnätsföretagens ekonomiska utveckling under perioden 2006-2015
2. Sakkunnigutlåtande Stefan Yard
3. Sakkunnigutlåtande Jan Bergstrand
4. Fullmakt
5. Delegation